voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 25 augustus 2026

Onderwerp Beleidsregels prioritering aanvraag netaansluiting bouwprojecten
Versienummer 2

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting
Op 1 januari 2027 wordt alle resterende netcapaciteit vrijgegeven aan een ieder op de Enexis wachtlijst. Aan zowel projecten met als zonder maatschappelijke prioriteit volgens het ACM prioriteringskader. Gemeenten hebben de mogelijkheid om vanaf 1 oktober onderwijs- en woningbouwprojecten eerder aan te vragen, zodat ze een hogere plek op de wachtlijst hebben. Om projecten transparant, objectief en niet-discriminatoir per start bouwjaar op een volgorde te zetten voor het eerder aanvragen is het nodig om beleidsregels vast te stellen. Het college heeft de beleidsregels vastgesteld. In deze nota wordt u daar over geïnformeerd.

Bijlagen
Bijlage 1 – Beleidsregels prioritering netaansluiting woningbouw gemeente Zwolle 2026
Bijlage 2 – Communicatieplan
Bijlage 3 – Procesverslag

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beleidsregels voor de volgordebepaling van bouwprojecten in Zwolle met betrekking tot transportcapaciteit bij Enexis.

Datum 25 augustus 2026

Inleiding
Er is sprake van netcongestie in en rondom Zwolle, vanwege een capaciteitstekort op het stroomnet. Dit is al langere tijd het geval, echter reserveerden netbeheerders tot voor kort een deel van de netcapaciteit, zodat aanvragen van kleinverbruikers (zoals huishoudens, nieuwbouwprojecten kleinverbruik, laadpalen en mkb'ers) konden worden toegewezen. Dat is gestopt per 1 juli 2026. Sindsdien komt iedereen die een aanvraag wil doen – groot en klein – op dezelfde wachtlijst totdat er weer capaciteit beschikbaar komt. Zo'n aanvraag moet ondersteund worden door diverse documenten. De verwachting voor Zwolle is dat er in 2035 voldoende capaciteit is voor alle aanvragen. Tot die tijd is er sprake van wachtlijsten.

Omdat er meer vraag is dan aanbod heeft de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een prioriteringskader vastgesteld, met diverse categorieën. Voor bepaalde projecten in categorie 3 van dit prioriteringskader kan een gemeente al eerder in het planproces (tot 10 jaar voor de verwachte realisatiedatum) een netaansluiting en prioriteit aanvragen bij de netbeheerder (Enexis). Het gaat om woningbouw en onderwijshuisvesting van zowel gemeentelijke projecten als van andere initiatiefnemers. Alleen de gemeente kan deze aanvraag voor initiatieven uit categorie 3 (woningbouw en onderwijshuisvesting) indienen.

Vanaf 1 oktober 2026 gaat deze werkwijze 'eerder aanvragen in het planproces' van start. Om aanvragen op schaarse capaciteit te kunnen verdelen en omdat meerdere projecten tegelijkertijd aanspraak kunnen maken op die capaciteit, is een transparante, objectieve en niet-discriminatoire werkwijze vereist op grond van het Didam-arrest en artikel 3:14 Burgerlijk Wetboek (BW). Het is daarom belangrijk om beleidsregels op te stellen. Met de beleidsregels kan de volgordelijst opgesteld worden met de woningbouw- en onderwijshuisvestigingsprojecten die in aanmerking komen voor eerder aanvragen.

Onderdeel van de beleidsregels is het afwegingskader met daarin de vooraf opgestelde criteria en weging daarvan, om te komen tot een volgorde van projecten om in te dienen voor het eerder aanvragen per 1 oktober 2026. De criteria en accenten in weging zijn op 26 mei 2026 door de raad vastgesteld. Het college heeft deze in de beleidsregels en bijbehorende beslisnota van 25 augustus verder uitgewerkt. De beleidsregels zijn gebaseerd op de modelbeleidsregels vanuit de VNG.

Eerder aanvragen kan alleen voor onderwijs- en woningbouwprojecten. In het raadsvoorstel Criteria en accenten in weging vervroegd aanvragen van 26 mei 2026 werd aangegeven dat warmteplannen vanuit het Warmteprogramma ook mee konden met de eerder aanvragen werkwijze, maar door nieuwe inzichten is dit niet het geval. Ook afvalprojecten zijn als losse ontwikkeling genoemd in het betreffende raadsvoorstel. Uit nieuwe informatie is gebleken dat deze niet los moeten worden aangevraagd, maar als onderdeel van een woningbouwproject. Het niet kunnen aanvragen van warmteplannen voor het verduurzamen van de bestaande stad kan grote gevolgen hebben voor het tempo van de warmtetransitie. Hierover gaat Zwolle in gesprek met de ministeries van BZK en KGG en de VNG om te kijken welke afspraken nog te maken zijn.

Kader
- Raadsbrief Effecten nieuw ACM prioriteringskader - netcongestie (2 april 2026)
- ACM prioriteitskader

Datum 25 augustus 2026

- Raadsvoorstel Criteria en accenten weging vervroegd aanvragen netcapaciteit (26 mei 2026)
- Raadsbrief nieuwe informatie ACM prioriteringskader (18 juni 2026)

Kernboodschap
Het college heeft de beleidsregels vastgesteld voor projecten uit categorie 3 van het ACM prioriteringskader. Met vaststelling en publicatie van de beleidsregels maakt het college bekend op welke wijze projecten uit categorie 3 (woningbouw en onderwijshuisvesting) van prioriteit en volgorde worden voorzien. Hierbij zijn transparantie en uitlegbaarheid belangrijke kernwaarden. Op basis van de beleidsregels kan de volgordelijst van projecten worden opgesteld en ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

Toelichting
Bij netcongestie worden aanvragen niet meer alleen op volgorde van binnenkomst behandeld. Eerst wordt gekeken of een aanvraag onder één van de ACM-prioriteitscategorieën valt. Pas daarna speelt de aanvraagdatum een rol.
Categorie 1: Congestieverzachters
Projecten die helpen extra ruimte op het stroomnet te creëren, zoals flexibiliteit en energieopslag. Deze krijgen de hoogste prioriteit.

Categorie 2: Veiligheid
Vitale voorzieningen zoals gezondheidszorg, drinkwater, elektriciteitsinfrastructuur, veiligheidsdiensten en verkeersinfrastructuur.

Categorie 3: Basisbehoeften
Essentiële maatschappelijke voorzieningen zoals woningbouw, onderwijs, openbaar vervoer, warmtevoorziening, telecom en afvalbeheer.

Gemeenten krijgen een belangrijkere rol omdat zij vaak verantwoordelijk zijn voor maatschappelijke ontwikkelingen zoals woningbouw, onderwijs, openbare voorzieningen en infrastructuur. Door projecten vroegtijdig aan te melden bij de netbeheerder kunnen deze eerder worden opgenomen in de wachtrij en, als ze binnen een ACM-prioriteitscategorie vallen, sneller in aanmerking komen voor netcapaciteit Vanuit deze context zijn nu beleidsregels opgesteld hoe tot volgordebepaling (prioritering) te komen van aanvragen voor netaansluiting voor woningbouw- en onderwijshuisvestigingsprojecten.

In bijlage 1 staan de ‘Beleidsregels Prioritering aanvraag netaansluiting bouwprojecten gemeente Zwolle 2026’ opgenomen. Conform eerdere besluitvorming zijn transparantie en uitlegbaarheid belangrijke kernwaarden. Met gebruikmaking van de handreiking vanuit het VNG gaan de beleidsregels in op:

- De overwegingen met betrekking tot de rol van de gemeente;
- Het doel van de beleidsregels: het transparant en uitlegbaar zorgen dat via een vastgestelde volgordelijst voor woningbouw en onderwijshuisvesting de kans op het krijgen van netcapaciteit zo groot mogelijk is zolang er nog capaciteit op het net van Enexis beschikbaar is;
- De positie van de gemeente ten opzichte van de ontwikkelaars;
- De aanvraagprocedure en bijbehorende bestuursverklaringen.

Het college is zowel bevoegd om de beleidsregels vast te stellen als de volgordelijst van projecten. De bestuursverklaring voor maatschappelijke prioriteit dient door het college van B&W ondertekend te worden. De raad heeft eerder in het proces op 26 mei 2026 de criteria en accenten in weging vastgesteld (Raadsvoorstel Criteria en accenten weging vervroegd aanvragen netcapaciteit) die verder zijn uitgewerkt in de beleidsregels. Dit is onderdeel van de beleidsregels in de vorm van het afwegingskader in artikel 8.

In artikel 8 ‘Prioriteit en afwegingskader’ van de Beleidsregels staat beschreven hoe de volgorde van de eerder aanvragen lijst wordt vormgegeven voor woningbouw. Het college heeft besloten dat onderwijshuisvesting en particuliere kavels in volgorde boven andere woningbouw worden gezet. Dit wordt hieronder nader toegelicht. Onder woningbouw vallen conform het ACM prioriteringskader naast reguliere woningbouw ook diverse collectieve woonvormen, inclusief collectieve voorzieningen die nodig zijn voor de woonfunctie.

Deze door de raad vastgestelde criteria (planning, risico’s, elektriciteitsvraag, financiële hardheid en maatschappelijke waarde) zijn in het afwegingskader uitgewerkt naar concrete beoordelingscriteria en een bijbehorende wegingsfactor. Hiermee is een systematiek ontstaan die enerzijds transparant en uitlegbaar is, en anderzijds aansluit bij de bestuurlijke accenten die eerder zijn vastgesteld. Het is van groot belang dat de criteria consistent worden toegepast voor een gelijk speelveld. De gemeente dient bij elke handeling over de volgordelijst te kunnen aantonen dat de opgenomen criteria consistent zijn toegepast.

Er is in een korte tijdsperiode sprake geweest van veel nieuwe en wisselende informatie vanuit diverse organisaties, zoals de VNG, BZK en Enexis. Desondanks is geprobeerd een zo zorgvuldig en transparant mogelijk proces te doorlopen met interne en externe betrokkenen van de gemeente. Daartoe is een Procesverslag opgesteld in bijlage 3, waarin onderbouwd is hoe we in Zwolle zijn gekomen tot de invulling van de beleidsregels en hoe partners als het Concilium, de brede bouwcoalitie, woningcorporaties en onderwijsinstellingen zijn betrokken. Daarnaast is ook een Communicatieplan opgesteld ten behoeve van de communicatie over de volgordelijst van de projecten die in aanmerking komen voor het eerder aanvragen spoor.

In tabel 1 hieronder staan de hoofd- en subcriteria met daarbij de toegekende weging. Projecten worden in het kader integraal beoordeeld op zowel realiseerbaarheid als maatschappelijke en strategische waarde. De criteria zijn zodanig gekozen dat ze inzicht geven in:

- de mate waarin een project daadwerkelijk uitvoerbaar en tijdig realiseerbaar is;
- de mate waarin financiële afspraken van invloed zijn op het belang om netcapaciteit met prioriteit aan te vragen;
- de mate waarin het project efficiënt omgaat met schaarse netcapaciteit;
- de mate waarin het project bijdraagt aan bredere gemeentelijke doelen, zoals woningbouw, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Hoofdcriterium	Subcriteria	Weging
Planning en risico's	• Projectfase (routekaart) (25%) • Stikstof (1%) • Obstakels (4%)	**30%**
Financiële afspraken	• Subsidies (5%) • Contractuele verplichtingen (10%)	**15%**
Elektriciteitsvraag/duurzaamheid	• Wijze van verwarmen (15%) • Potentie voor decentraal energiesysteem (5%)	**20%**
Maatschappelijke waarde	• Aantal woningen (10%) • Betrokkenheid woningcorporaties (5%) • Leefbaarheid bijdrage (7,5%) • Afstand tot voorzieningen (2,5%) • Relatie met AOS (mobiliteitshubs) (10%)	**35%**

Tabel 1 hoofd- en subcriteria en weging woningbouw in beleidsregels

De gemeente Zwolle wijkt deels af van de prioriteringscriteria (afwegingskader) van de modelbeleidsregels van de VNG, omdat wij kiezen voor een meer integrale afweging van projecten dan de VNG. Tevens zijn uit het proces van totstandkoming van het afwegingskader specifieke subcriteria naar voren gekomen die beter aansluiten bij de Zwolse context. De gemeente is vrij om dat te doen, ingegeven door lokale omstandigheden, bestaand beleid en lokale regelgeving. De prioriteringscriteria die zijn openomen in de modelbeleidsregels van de VNG zijn bedoeld als algemeen kader om zoveel mogelijk uniformiteit te creëren in de wijze van ordening en prioritering door gemeenten.

De gekozen weging geeft inhoud aan het eerdere Zwolse uitgangspunt dat startdatum van de bouw een belangrijk element is. In het eerdere raadsvoorstel is expliciet benoemd dat de vordering in de tijd, de hardheid van de planning en de zekerheid van realisatie zwaar meewegen in het afwegingskader en de op te stellen volgordelijst. Projecten die al vergevorderd zijn en op korte termijn uitvoerbaar zijn, komen daarom hoger op de volgordelijst. Ook landelijk is dit nu onderkend; de eerdere Zwolse indeling in drie jaarcohorten (2026 & 2027, 2028 en 2029 en verder) is nu landelijk verfijnd: het indienproces van de aanvragen gaat vanaf 1 oktober fasegewijs per bouwjaar. De volgorde lijst van projecten wordt daarom per bouwjaar/jaarschijf opgesteld en ingediend. In de beleidsregels staan de hoofdcriteria verder uitgewerkt naar subcriteria met puntentoekenning.

Aanvragen van andere gemeenten op hetzelfde onderstation kunnen van invloed zijn op de hoeveelheid te verdelen capaciteit en de plek op de wachtlijst. Voor Zwolle is er maar op een van de drie onderstations (HS/MS station Hessenweg) sprake van aanvragen van een andere gemeente, namelijk de gemeente Dalfsen. Afstemming hierover heeft al plaatsgevonden. Beide gemeentes hebben hun eigen afwegingskader, passend bij de lokale situatie en daarmee ook hun eigen manier van het bepalen van de volgorde. De afspraak is dat per bouwjaar bij het daadwerkelijk aanvragen onderling wordt afgesproken wie aan de beurt is om aan te vragen. (Voorbeeld: als Dalfsen in 2030 3 projecten heeft en Zwolle 7 dan neemt Dalfsen de posities 2, 5 en 8 in en Zwolle de rest.)

In de beleidsregels is een afwijkingsbevoegdheid opgenomen. Het afwegingskader bepaalt de rangschikking van de projecten op basis van de vastgestelde criteria. Het college kan een wijziging doorvoeren op de volgordelijst. Dat is alleen gemotiveerd mogelijk indien dit noodzakelijk is vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen, dan wel in verband met de uitvoering van een door de Rijksoverheid opgelegde wettelijke taak. Het college kan op deze manier indien dat noodzakelijk wordt geacht, gemotiveerd en na een zorgvuldige belangenafweging afwijken van de volgorde. Indien

gebruik wordt gemaakt van de afwijkingsbevoegdheid wordt dit opgenomen in de beslisnota bij de volgordelijst van projecten voor het eerder aanvragen. Of in eventuele toekomstige aanpassingen van de volgordelijst.

Onderwijshuisvesting en particuliere kavels staan in volgorde boven de projectmatige woningbouw
Naast woningbouw valt ook onderwijshuisvesting onder categorie 3 en hiervoor kan en wil de gemeente ook prioriteit aanvragen. Onderwijshuisvesting heeft een belangrijke maatschappelijk functie en is een wettelijke taak van de gemeente[1]. De gemeente Zwolle vindt het belangrijk dat geschikte en passende scholen worden gerealiseerd in het kader van leefbaarheid en maatschappelijke waarde in een gebied. De in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) opgenomen nieuwbouw- en renovatielocaties zetten we bovenaan in het bouwjaar, waarin de start bouw gepland is, dus boven de woningbouw die in dat jaar gepland is.

Speciale aandacht binnen de woningbouw hebben de particuliere kavels. Dit zijn kavels van de gemeente die zijn verkocht aan of gereserveerd voor particulieren om daar aantoonbaar voor zichzelf één woning te realiseren. Ook particuliere initiatieven voor één woning met een overeenkomst rekenen we hiertoe. Het gaat in Zwolle niet om een heel groot aantal kavels, het beslag op het elektriciteitsnetwerk is daarmee betrekkelijk laag. Bovendien is het verwachte jaar van start bouw voor een deel van deze particuliere kavels nog in 2026 en voor het overige in 2027 en 2028. Omdat vertraging van het realiseren van de kavels direct individuele impact op inwoners heeft, plaatsen we particuliere kavels boven andere woningbouwontwikkelingen. De onderlinge prioritering van de particuliere kavels vindt plaats in subcategorieën: bovenaan staan kavels met omgevingsplan en koopovereenkomst of anterieure overeenkomst op datum van ondertekening. Daarna volgen de kavels met omgevingsplan en reserveringsovereenkomsten alsmede de particuliere initiatieven zónder omgevingsplan en mét een anterieure overeenkomst, op datum van ondertekening. Als derde en laatste volgen de particuliere initiatieven zonder omgevingsplan en met intentieovereenkomsten op datum van ondertekening. Als er per subcategorie kavels zijn met een gelijke datum van ondertekening, dan vindt daartussen loting door een notaris plaats.
In het communicatieplan en procesverslag staat beschreven hoe deze doelgroep is geïnformeerd en perspectief geboden.

Maatschappelijk draagvlak & participatie
Op 8 juli jl. is gecommuniceerd via de website en Overheid.nl dat bouwprojecten kunnen worden aangemeld bij de gemeente Zwolle voor het eerder aanvragen van een aansluiting. We hebben onze partners voor zover mogelijk geïnformeerd over het proces dat de gemeente doorloopt en de nieuwste ontwikkelingen vanuit het Rijk, VNG, Enexis e.d., zoals de ontwikkelaars, het Concillium en de drie woningcorporaties. Meer specifiek is tijdens de algemene ledenvergadering van het Zwolse Concilium eind juni 2026 in een werksessie gesproken over het prioriteringskader van de ACM, de projecten, de opzet van het afwegingskader met criteria en de weging daarvan. Het Concillium kon zich hier goed in vinden en in de groep werd aangegeven dat er meer gewicht zou kunnen worden toegekend aan het criterium Elektriciteitsvraag en Duurzaamheid (oftewel netbewust bouwen). Naar aanleiding hiervan is dit criterium verhoogd met 5% en ‘maatschappelijke en strategische waarde’ verlaagd met 5% en zo verwerkt in de beleidsregels.

[1] De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende adequate onderwijshuisvesting. Het gaat daarbij om het vervangen of renoveren van oude schoolgebouwen in de bestaande stad en het tot stand brengen van nieuwe schoolgebouwen in de uitleggebieden (Integraal Huisvestingsplan 4 november 2025).

Communicatie

Naast eerder genoemde communicatie, zoals opgenomen in bijlage 3 het Procesverslag, is op 8 juli een openbare aanmeldprocedure opengegaan, waarbij ook inwoners, de gelegenheid gegeven om ook andere ontwikkelingen aan te melden. Ook is er een persbericht uitgegaan, er is een website met algemene informatie en is er communicatie uitgegaan naar specifieke doelgroepen, zoals inwoners die in een aankooptraject van een kavel zitten. Daarnaast zijn alle nieuwe vergunninghouders (vanaf zomer 2025) geïnformeerd over de mogelijkheid om nog voor 1 juli 2026 capaciteit aan te vragen onder de oude regels.

De beleidsregels en de volgordelijst behoeven ook nadere communicatie. Daartoe is een communicatieplan (bijlage 2) opgesteld waarin de werkwijze is omschreven hoe we als gemeente Zwolle zo transparant mogelijk via een weging tot prioritering komen en daaropvolgend een volgordelijst vaststellen. In bijlage 3 is het Procesverslag opgenomen met daarin een weergave van de stappen die de gemeente Zwolle heeft gezet om invulling te geven aan participatie, samenwerking met initiatiefnemers en de totstandkoming van de volgordelijst.

Duurzaamheid

1. Dit voorstel beoogt om te gaan met netcongestie. Een probleem dat direct voortkomt uit een snellere afbouw van het gebruik van fossiele brandstoffen dan het tempo waarin het elektriciteitsnet zich ontwikkelt. We zien dat door de beperkte ruimte op het net en de verwachte periode met lange wachtlijsten versneld de stap wordt gezet richting netbewust ontwikkelen en het beter benutten van bestaande aansluitingen.
2. In het afwegingskader is gekeken naar het onderbouwen van duurzaamheid van projecten en activiteiten in de lijst met de criteria Elektriciteitsvraag en Duurzaamheid.
3. Het ACM codebesluit biedt via de regeling ‘eerder aanvragen’ geen ruimte om capaciteit voor de warmteplannen voor het verduurzamen van de bestaande stad te reserveren. Zoals aangegeven gaan we hierover in gesprek met BZK en VNG.

Financiën

Zoals in de eerdere informatiebrief gemeld zullen eventuele financiële gevolgen door de ambtelijke inzet bij Berap 2 worden afgewogen.

Een financieel aandachtspunt voor de gemeente is de aanbetaling die nodig is wanneer zij een project aanvraagt via het ‘Eerder aanvragen’ proces namens alle initiatiefnemers. Bij het ondertekenen van de offerte van de netbeheerder dient een aanbetaling gedaan te worden. Deze kan later verrekend worden (met indexering) met de betreffende ontwikkelaar waarvoor de aanvraag is gedaan. Enexis informeert gemeenten uiterlijk medio september welke projecten via de overgangsregeling transportcapaciteit kunnen krijgen. Ook heeft Enexis aangegeven in september data te kunnen delen met de gemeente hoeveel vermogen er op de 3 voor Zwolle relevante HS-stations beschikbaar is. Met dit inzicht zal het college dit najaar (Q4) een raadsvoorstel opstellen waarmee het benodigde krediet voor de aanbetalingen aan de raad wordt voorgesteld.

Risico’s

Het opstellen van beleidsregels en het daarna toepassen van het Zwolse afwegingskader op de ACM-projectenlijst vindt plaats in een context van schaarste aan netcapaciteit, veranderende landelijke kaders en hoge maatschappelijke druk én tijdsdruk. Dit brengt verschillende bestuurlijke en uitvoeringsrisico’s met zich mee. Dit vraagt om bewuste sturing en een zo zorgvuldige mogelijke

werkwijze, daarom zijn onderstaande risico's in beeld gebracht en worden de benoemde beheersmaatregelen gemonitord.

Beschikbare netcapaciteit blijft onzeker
De beschikbare netcapaciteit en de planning van netverzwaring blijven onzeker. Niet de gemeente Zwolle via de volgordelijst, maar de netbeheerder bepaalt uiteindelijk de positie in de wachtrij en de toekenning van transportcapaciteit; de gemeentelijke richtlijnen sturen alleen op de volgorde en het moment van indienen. Ook bij prioriteit is toekenning van netcapaciteit door Enexis niet gegarandeerd.
De maatregelen die we nemen om de risico's te beheersen zijn:

- We blijven continu in overleg met Enexis over de planning en nieuwe informatie.
- We werken constructief mee aan de benodigde procedures voor uitbreiding van het net, zoals het verlenen van vergunningen en ruimtelijke inpassing van stations.

Bewijslast en onderbouwing
De prioritering is afhankelijk van aantoonbare maatschappelijke prioriteit en de capaciteitsvraag (transportcapaciteit). Het risico bestaat dat de benodigde 'bewijslast' (bewijsstukken) niet tijdig, volledig of van onvoldoende kwaliteit beschikbaar is.
De maatregelen die genomen zijn om de risico's te beheersen:

- Een centraal coördinatiepunt (dashboard) ingericht voor het verzamelen van de bewijslast.
- Een uniforme werkwijze, met zoveel mogelijk gestandaardiseerde teksten voor efficiënte aanlevering van de bewijslast.
- Betrokkenheid van relevante disciplines (wonen, mobiliteit, onderwijs, energie) om tijdig de integraliteit te waarborgen.
- We vragen van ontwikkelaars akkoord op een aantal voorwaarden (ook ter bevestiging van onze rol), zoals dat de gemeente alleen een inspanningsverplichting heeft voor het doen van een aanvraag (geen garantie geeft op een aansluiting), niet aansprakelijk is voor enige (vertragings-/gevolg)schade en dat de ontwikkelaar verantwoordelijk is voor de juistheid van de gebruikte data.

Ontwikkelingen in wet- en regelgeving
De uitwerking en toepassing van het ACM-prioriteringskader is nog ook nu nog in ontwikkeling. Processtappen zoals werkwijze, termijnen, beoordelingsmomenten en eventuele aanvullende informatie-eisen zijn nog niet volledig bekend. Hierdoor blijven doorlooptijden en uitkomsten onzeker en kan de volgorde van besluitvorming (en daarmee de planning van projecten) wijzigen. Hierdoor bestaat het risico dat wijzigingen invloed hebben op de toepasbaarheid van het afwegingskader en de projectenlijst.
De maatregelen die we nemen om dit risico te beheersen zijn:

- We monitoren de landelijke ontwikkelingen structureel en nemen actief deel aan regionale en landelijke overleggen en online informatie (VNG, G40, ACM, Netbeheerder).

Uitlegbaarheid en maatschappelijke impact
Prioritering heeft mogelijk directe gevolgen voor initiatiefnemers en inwoners. Er is een risico op verwachtingen bij derden die de gemeente niet kan waarmaken. Ontwikkelaars, bedrijven en bewoners zijn afhankelijk van het prioriteringskader en besluiten van de netbeheerder. Als projecten ondanks voorbereiding alsnog vertragen kan dit leiden tot maatschappelijke onrust, procedures, claims of verlies van vertrouwen. De maatregelen die we nemen om die risico's te beheersen zijn:

- We hebben een overzichtelijke webpagina gepubliceerd met heldere informatie over het prioriteringskader, inclusief antwoorden op veelgestelde vragen.
- We hebben de benodigde stakeholders (zoals woningcorporaties, ontwikkelaars, schoolbesturen en dergelijke) vooraf betrokken.
- We hebben op 8 juli jl. via de gemeentewebsite en Overheid.nl potentiële initiatiefnemers ingelicht over de mogelijkheid om onder voorwaarden hun woningbouwproject aan te melden voor vervroegde aanvraag stroomaansluiting (sluitingstermijn is 23 augustus).
- We blijven zorgen voor een consistente toepassing van het afwegingskader om willekeur te voorkomen.
- Het hele proces is vastgelegd in een Procesverslag (zie bijlage 3)

Langjarige borging en flexibiliteit
Tot dusver is het landelijke proces zo ingericht dat de prioritering van projecten via een eenmalige indiening plaatsvindt. Omdat stedelijke ontwikkeling dynamisch is, bestaat het risico dat de ingediende projecten in de loop van de tijd niet meer aansluiten bij de actuele stand van de gebiedsontwikkelingen.
De maatregelen die we nemen om de risico's te beheersen zijn:

- We blijven zowel richting het Rijk als richting de netbeheerder actief uitvragen naar actualisaties van de ingediende lijst, zodat we tijdig over relevante informatie beschikken en onze lokale urgenties consistent en onderbouwd kunnen blijven communiceren.

Juridische procedures
Het risico bestaat dat een ontwikkelaar het niet eens is met het puntenaantal/de score van zijn project(en) en/of de plek daarvan op de volgordelijst. Dat kan leiden tot juridische procedures tussen ontwikkelaar/initiatiefnemer en de gemeente.
De maatregelen die we nemen om dit risico te beheersen:

- Na publicatie van de volgordelijst hebben initiatiefnemers/ontwikkelaars de mogelijkheid om een schriftelijke reactie in te dienen. Na een eventuele herbeoordeling kan de volgordelijst (indien nodig) worden aangepast (voorafgaand aan indiening).

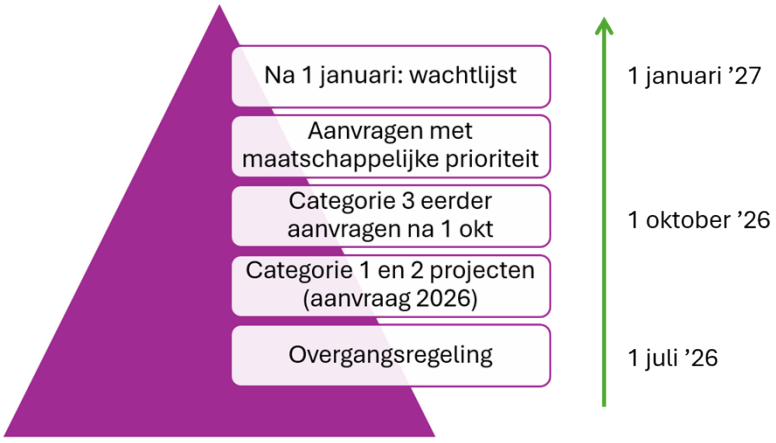
Vervolg

a. De beleidsregels zijn op 26 augustus gepubliceerd op www.overheid.nl en daarmee in werking getreden.
b. Op basis van de beleidsregels wordt de volgordelijst van woningbouwprojecten en ontvangen aanmeldingen (voor zover nog niet op de lijst) opgesteld. Het college neemt hierover een separaat besluit.
c. De volgordelijst wordt vervolgens gepubliceerd, waarna aanvragers gedurende 10 kalenderdagen een reactie kunnen indienen op hun score en positie op de lijst. Indien dat nog leidt tot aanpassing van de volgordelijst stelt het college de (gewijzigde) volgordelijst uiterlijk 29 september definitief vast.
d. Vanaf 1 oktober kunnen gefaseerd per start bouwjaar de aanvragen ingediend worden. Daartoe wordt alle bewijslast gedeeld met de netbeheerder die door de gemeente gezamenlijk met initiatiefnemers opgesteld is.

Verwachte planning nog vrij te geven netcapaciteit
In voorgaande raadsinformatiebrieven zijn zowel de Eerder aanvragen procedure als de Overgangsregeling van Enexis benoemd. Beide regelingen zijn bedoeld om vroegtijdig, voor de

vrijgave van alle resterende netcapaciteit op 1 januari 2027, aanvragen in te dienen. Dit zorgt ervoor dat de komende maanden gefaseerd duidelijk gaat worden voor welke projecten er capaciteit vrij komt.

Overgangsregeling – de projecten die in aanmerking kwamen voor de Overgangsregeling zijn tussen 1 juni en 1 juli ingediend door de initiatiefnemers. Het is de verwachting dat tussen week 33 en week 38 gefaseerd (per batch) duidelijk wordt welke aanvragen wel en niet (deels) goedgekeurd worden door Enexis. Deze projecten gaan dan voor op de projecten die vanaf 1 oktober worden ingediend via het Eerder aanvragen spoor. De uitkomsten van de Overgangsregeling zijn te laat om te verwerken in de volgordelijst die op 8 september voorligt bij het college. In figuur 1 hierna is weergegeven hoe de resterende capaciteit in de tijd wordt vrijgegeven.
Meer informatie over de Overgangsregeling staat in de Raadsbrief nieuwe informatie ACM van 18 juni 2026 en is te vinden op de website van Enexis.

Figuur 1 Tijdspad vrijgave resterende netcapaciteit

Na de projecten uit de Overgangsregeling zijn er nog aanvragen van categorie 1 en 2 projecten van het ACM prioriteringskader, zoals veiligheid en acute gezondheidszorg. Dan komen de Eerder aanvragen woningbouw- en onderwijsprojecten. Daarna volgen de projecten met maatschappelijke prioriteit die geen gebruik hebben gemaakt van het eerder aanvragen spoor in oktober, maar wel in 2026 zijn ingediend. Op 1 januari 2027 wordt de resterende netcapaciteit (als die er is) door Enexis vrijgegeven aan de totale wachtlijst (groot- en kleinverbruik). Naar verwachting is dan alle capaciteit vergeven en kan Enexis geen nieuwe aansluitingen meer toelaten totdat er meer ruimte op het TenneT-net is. Dat kan of door verzwaring of door beter verdelen van de bestaande capaciteit op het elektriciteitsnet.

Terwijl deze nieuwe werkwijze landelijk geïmplementeerd wordt, begint landelijk (dus ook in Zwolle), het slimmer omgaan met elektriciteit in vele vormen gestalte te krijgen. Vanuit de gemeente Zwolle willen we dat stimuleren en komen we met een aanpak hiervoor in het eerste kwartaal van 2027.

Openbaarheid
Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Datum 25 augustus 2026

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer